

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson
Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus
Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 13

Tallinn, 31. märtsil 1936

II aastakäik

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS	
Tapamajade tegevus 1935 a.	256
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Õlletööstuse seisukord	258
Lühimuundseid	261
RAHANDUS	
Pangad veebruaris	261
HINNAD	
Valuutahinnad	263
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	264
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Põllumajanduslik väljaveo	263
Võiturg	263
Peekoniturg	265
Tapaloomade- ja lihaturg	265
Kanamunaturg	266
Teraviljaturg	266
Linaturg	267
Kartuliturg	267
Aedviljaturg	267
Kalaturg	268
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Inglise põllumajandus	268
Kohvitarvitus Euroopas	269
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	270
VÄLISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Leedu majandus 1935 a.	271
Hulli sadam Eesti väliskaubanduses	272
Majandusküsimuste valgustamine Itaalia, Aust- ria ja Ungari konverentsil Roomas	273
Metsakaubanduses tarvitatavaist mõõtudest	274
Soome osavõit Pariisi maailmanäitusest	274
Valitsuse esindaja määramine kahte väljaveo- organisatsiooni	274

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Activity of Slaughterhouses in 1935	256
INDUSTRY AND TRADE	
Conditions of Breweries	258
Sundry Information	261
FINANCES	
Banking in February	261
PRICES	
Exchange Rates	263
Prices and Quotations	263
AGRICULTURAL MARKETS	
Exports of Agricultural Products	263
Butter Market	263
Bacon Market	265
Cattle and Meat Market	265
Egg Market	266
Grain Market	266
Flax Market	267
Potato Market	267
Vegetable Market	267
Fish Market	268
FOREIGN COUNTRIES	
English Agriculture	268
Consumption of Coffee in Europe	269
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	270
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Economic Conditions in Lithuania in 1935	271
Importance of Hull Harbour in Estonian Foreign Trade	272
Economic Questions Discussed on Italian-Hun- garian-Austrian Conference	273
Measures used in Timber Trade	274
Finland's Participation of Paris World Fair	274
Nomination of Government Representative into two Export Organisations	274

Fr. E. KREKIZ
sine ENO ENO
Raamatukogu

PÖLLUMAJANDUS

TAPAMAJADE TEGEVUS 1935. a. ACTIVITY OF SLAUGHTERHOUSES IN 1935.

Tapamaju ja lihajärelevaatusasutisi te-
gutses möödunud aastal 33, sellest 11 toi-
misid tapetult järelevaatusel toodud loo-
made lihakontrolli, ja 22 tapamaja, kus
tapeti loomi ja kontrolliti ka järelevaa-
tusele toodud tapetud loomade liha.

Eksporttapamajad mitmekesisistasid möö-
dunud aasta jooksul oma toodangut peami-
selt ses osas, mis läks siseturule. Sisetu-
rule saadetavate artiklite seas peale
värskeliha omavad suurt tähtsust mitmesu-
gused vorstid ja väiksema tähtsusega mit-
mesugused konservid. Konservide osatäht-
sus suurenes ka lihakaupade väljaveos laias
ulatuses. Lihakonservide väljaveodu oli 1934.
a. 259 kv, kuna 1935. a. tõusis nende välja-
vedu 1 650 kv-le, suunenedes seega enam
kui kuus korda. Eksporttapamajade uudis-
toodanguna peale mitmesuguste lihakonser-
vide ei saa jätta mainimata ka mitmekesi-
seid puuviljakonservide, mida möödunud
aastal Ü. Estonia eksporttapamajad val-
mistasid ja saatsid müügile.

Eksporttapamajade osatähtsus teiste
seas on suurenenud viimasel ajal. Suurima
läbikäiguga tapamaja oli Tallinna linna ta-
pamaja, kus möödunud aastal tapetud loo-
made liha kaal tõusis 51 317 kv-le ja tape-
tult järelevaatusel toodud loomade lihakaal
51 530 kv-le. Aasta varem oli Tallinna linna
tapamajas tapetud loomade lihakaal 45 762
kv ja tapetult järelevaatusel toodute oma

48 635 kv. Seega suurenes 1935. a. Tallinna
linna tapamaja üldläbikäik eelmise aasta
94 397 kv-lt 102 847 kv-le, s. o. 9%. Läbi-
käigu suuruselt järgneb Tallinna linna tapa-
majale Tartu linna tapamaja, kus möö-
dunud aastal tapetud loomade lihakaal oli
21 273 kv ja tapetult järelevaatusel toodute
oma 23 412 kv, s. o. kokku 44 685 kv eelmise
aasta 42 871 kv vastu. Tartu linna tapa-
maja läbikäik suurenes seega ainult 4%.

Läbikäigu suuruselt järgnevad neile ka-
hele linnatapamajale juba eksporttapamajad.
Eksporttapamajadest oli suurima läbikäi-
guga Ü. Estonia tapamaja Tallinnas, kus
aastane läbikäik tõusis eelmise aasta 31 101
kv-lt 38 526 kv-le, s. o. 24%. Eksporttapa-
majade läbikäigus etendavad tähtsamat osa
sead, kuna eksporttapamajade peamiseks
ülesandeks on peekonivalmistamine. Est-
onia tapamaja lihaläbikäigust oli sealihha
33 212 kv, s. o. 86% tema liha üldläbikäi-
gust ja teiste lihalüükide läbikäik oli ainult
14%.

Võhma eksporttapamaja läbikäik tõusis
eelmise aasta 27 394 kv-lt 33 553 kv-le, s. o.
23%. Lõuna Eesti eksporttapamaja läbi-
käik tõusis eelmise aasta 24 180 kv-lt
32 264 kv-le, s. o. 33%. Lõuna-Eesti eksport-
tapamaja Tartus tegi suuremaid edusamme
oma läbikäigu suurendamise alal, kuna Est-
tonia eksporttapamaja Tallinnas oma too-

Tapamajades tapetud ja tapetult järelevaatusel toodud loomade arv 1929.—35. a.

Number of Slaughtered in Slaughterhouses, and Number of Slaughtered Animals Brought for Inspection in
1929—35.

	Tapamajades tapetud. Slaughtered in Slaughterhouses.					Tapetult järelevaatusel toodud. Slaughtered Animals Brought for Inspection.						
	Veised Cattle	Vasikad Calves	Lambad Sheep	Sead Pigs	Hobused Horses	Veiseveerandid Beef, Quarr.	Vasikad Calves	Lambad Sheep	Sead Pigs	Seasingid Hams	Lambasingid Mutton-Hams	Hobuseveerandid Horse, Quarters
1929	46 954	49 429	74 553	185 411	16	32 757	78 372	30 871,5	71 037,5	3 249	54	8
1934	47 109	47 270	54 792	99 886	15	34 224	74 479	30 488	63 895	3 099	71	—
1933	57 730	43 386	54 619	91 451	28	37 184	65 681	30 518	68 250	3 806	90	—
1932	50 313	37 493	42 091	100 627	29	28 245	58 110	32 155	80 580	4 468	69	—
1931	48 676	41 684	36 690	81 368	255	19 588	62 685	26 441	77 968	3 929	71	8
1930	44 969	44 758	26 642	36 247	718	17 807	62 092	26 584	60 884	4 189	280	—
1929	51 849	41 476	30 193	37 979	852	18 791	60 245	22 858	59 156	4 161	315	4

dangu mitmekesistamise alal sammus esirinnas.

Liha läbikäigud tapamajadest.
Meat Turnover of Slaughterhouses.

Liha läbikäik tapamajadest möödunud aastal suurenes eelmisega võrreldes. 1934. a. oli tapamajade ja lihajärelevaatus-asutiste läbikäik 313 438 kv, kuna 1935. a. see tõusis 358 479 kv-le, s. o. 14%. Liha läbikäikude suurenenine tuli ette kõigi lihalikide juures alates sealihaga ja lõpetades hobuselihaga. Sealihaga moodustab tapamajade läbikäigus samuti nagu lihakogutoodanguski suurima osatähtsuse. Sealihaga moodustab liha kogutoodangust aastate kestel 50—60%. Tapamajade toodangus on sealihal peagu samane osatähtsus nagu kogutoodanguski. Möödunud aastal oli tapamajades sealihaga läbikäik 186 521 kv, s. o. 52% tapamajade ja lihajärelevaatusasutiste liha üldlähikäigust. Võrreldes eelmise aastaga suurenes tapamajadest ja lihajärelevaatus-asutisist läbikäinud sealihaga kogus 25%.

Tapamajade ja lihajärelevaatusasutiste liha läbikäik kv. 1929—35.

Turnover of Slaughterhouses and Meat Inspection Establishments in 1929—35 (Quint.).

	Veiselihaga Beef	Vasikalihaga Veal	Lambaliha Mutton	Sealihaga Pork	Hobuseliha Horse Meat	Kokku Total
1929	91 169,7	49 120,4	31 680,1	188 520,8	37,5	358 478,5
1934	90 494	48 699	25 588	142 712	31	313 438
1935	104 116	43 627	25 546	142 712	58	316 059
1932	88 274	38 237	22 277	163 087	60	311 935
1931	78 527	41 827	18 943	147 207	535	285 039
1930	78 090	42 740	18 982	97 776	1 493	239 081
1929	83 980	40 638	16 779	88 453	734	229 634

Veiselihaga läbikäik suurenes eelmise aasta 90 495 kv-lt 91 170 kv-le, s. o. vähem kui 1% võrra. Peagu samane oli ka vasikalihaga läbikäigu muutus võrreldes eelmise aastaga. 1934. a. oli vasikalihaga läbikäik tapamajadest ja lihajärelevaatus-asutisist 48 699 kv ja 1935. a. 49 120 kv, seega suurenenine samuti nagu vanalooma lihaigi alla 1%. Veise- ja vasikalihaga kogulähikäik tapamajadest oli seega 140 290 kv, s. o. 39% tapamajade ja lihajärelevaatus-asutiste üldlähikäigust.

Lambaliha läbikäik tõusis eelmise 25 588 kv-lt 31 680 kv-le, s. o. 24% ja moo-

dustas tapamajade ja lihajärelevaatusasutiste lihalähikäigust ligi 9%. Lambaliha läbikäigu suurenenisele mõjus lambapidamise laienemine ja soodus turg lambalihale. Lambaliha eksport näitas möödunud aastal väga suurt tõusu, tõustes 3 501 kv-lt 5 159 kv-le.

Hobuseliha läbikäik tapamajadest on väga väike, samuti ei ole märkimisväärta ka tema tarvitus. Seda tarvitavad ainult üksikud isikud seoses usukommete täitmisega.

Tegevushooaeg Tapamajade tegevuses võib tapamajades. panna tähele aasta jooksul Seasons of Activity. kaht kõrgseisu- ja kaht madalseisumomenti. Esi-

mene elavusperiood on kevadtalvel — vasikate tapmise hooajal. Märtsis paisub tapamajadest läbikäinud lihakogus võrdlemisi suureks, peamiselt just sellal suuremast vasikate tapmisest. Sealtpaale langevad tapamajade läbikäigud järjekindlalt kuni juulini. Juulis ilmneb kõige vaiksem ajajärk. Suvine vaikusperiood tapamajade tegevuses on tingitud peamiselt loomade nuumamise võimalusist ehk nuumamise perioodilisusest. Tapaloomade nuumamine algab tavaliselt viljasaagi kättesaamisega, kuna kesksuveks on talundite viljatagavarad otsas ja seega puuduvad nuumamise võimalused. Teisest küljest tarvitatakse ka suvel liha vähem, sest toitlustuses leiavad palavate ilmade tõttu enam kasutamist piim ja aedviljad. Alates augustiga elavneb tapamajade tegevus järjekindlalt kuni aasta lõpuni iga kuuga, saavutades sügisese kõrgseisu oktoobris, novembris või detsembris. Sügisestest kõrgseisust peale langeb tapamajade läbikäik veebruarini. Seega võib konstateerida tapamajade läbikäikude järgi tegevuse haripunkti märtsis ja novembris ja süvikuid veebruaris ja juulis, kusjuures juuli süvik on madalam veebruari omast.

Tapamajade tegevuse sesoonsuses kevadine kõrgseis on tingitud vasikate tapmishooajast. Vasikate tapmine sellal on omakorda tingitud sellest, et nende sündimise intensiivsus langeb ligikaudu samale ajale. Vasikaid, keda on määratud tapaks, ei kasvatata aga kaua ja neid turustatakse enamuses juba esimese elunädala jooksul, tun-

duvalt väiksemaks jääb nende turustus varem eas. Sügisene tapamajade tegevuse kõrgseis ei ole põhjustatud mõne üksiku loomaliigi suuremast tapmisest, vaid üldisest koduloomade suuremast tapmisest, seega on ta üldiselt aeglasema tõusu ja langusega. Kõige varem suve lõpul hakatakse turustama lambaid, mis aitavad suurendada tapamajade läbikäike. Lammaste tapmist arv suureneb juba väga tunduvalt augustis. Hiljem hakkab intensiivselt suurenema veiste tapmist arv ja sellele järgneb sigade tapmine. Enamvähem samas järje-

korras hakkab langema ka koduloomade tapmist intensiivsus. Sügisel tapamajade tegevuse kõrgseisu hooajal varustab end elanikkond ka talveks lihaga. Käsikäes talve kestmisega kahanevad ka söödatagavarad loomade nuumamiseks ja nõnda rauged ka pikkamööda tapamajade tegevuse intensiivsus. Sügisene tapamajade tegevuse haripunkt ja suvine süvik juulis sõltub nuumamisoludest, kuna kevadine tapamajade tegevuse elavusperiood oleneb lehmade poegimise perioodilisusest, kusjuures enamus lehmist poegib märtsis.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

ÕLLETÖÖSTUSE SEISUKORD. — CONDITIONS OF BREWERIES.

Juba enne maailmasõda töötas Eestis rida õllefabrikuid. Maailmasõja puhkemisega pidid õllefabrikud alkoholimürgi keelu tõttu jääma seisma ega saanud oma tegevust alustada ka Saksa okupatsiooni ajal ega iseisivsuse algaastail. Alles Vabadussõja lõppedes, mil poliitiline kui ka majanduslik olukord võttis enam-vähem püsivama ilme, võidi uuesti mõelda õlletööstuse elustamisele.

Vene ajal kehtimapanud seadused ja määrused õlletööstuse kohta ei võinud olukorra muutuse tõttu jääda enam jõusse. Vabariigi Valitsuse poolt pandi 4. IV 1921. a. kehtima seadus õllevalmistamise ja -mürgi kohta (RT — 1921, nr. 27). Mainitud seadusega ning sellele järgnenud määrustega loodi kindel alus ja kord õlletööstuse edaspidisele arengule Eestis. Aja jooksul ilmnnes siiski mõningaid puudusi nii õlle kui ka kõigi teiste maksustatavate ainete seaduseeskirjades, ning tõusis vajadus uuendada kehtivat aktsiisimaksu normistikku üldse. Nii anti Riigivanema poolt dekreedina 11. I 1935. a. uus aktsiisimaksu seadus (RT — 1935, nr. 7), millesse kodifitseeriti kogu aktsiisnormistik juba uuendatud kujul.

Möödunud kümne aasta jooksul ei olnud õllefabrikute arvus Eestis suuremaid muudatusi. Viimasel viiel aastal oli meil tegevuses pidevalt neli õllefabrikut: a/s. Sakru õllefabrik Sakus, Harjumaal, — a/s. „A Le

Coq” õllefabrik Tartus, A. Bliebernichti õllefabrik Pärnus ning „Livoonia” õllefabrik Tartus.

Toormaterjaliks õlletööstuses on odralinnased. Peale linnaste tarvitaakse õlle valmistamisel veel humalaid, pärmi ja vett. Kõik need ained loetellakse ka aktsiisiseaduses; muist aineist on õllevalmistamine keelatud seaduslikult.

Õlletööstuses tarvitatud materjalid

1928.—35. a.

Consumption of Raw Materials by Breweries.

	Linnased	Humalad
	Malt tn	Hops kg
1928 *)	820	10 500
1934	899	11 257
1933	1 068	13 344
1932	942	14 000
1931	1 049	14 803
1930	1 323	17 118
1929	1 522	20 716
1928	1 638	21 200

Eesti õlletööstuses tarvitavad odralinnased on kodumaise päritoluga. Ostes otre põllumeestelt, on õllefabrikud huvitatud peamiselt sellest, et ostetavad odrad oleksid võimalikult ühesuguse kvaliteediga, kuna see on omakorda õlle kvaliteedile olulise tähtsusega. Siinjuures tekib aga mõningaid raskusi, kuna otrade kokkuost peab teostuma

*) esialgne arv — preliminary data.

paratamatult väiksemate ning sageli tüksteisest erinevate koguste kaupa. Olgu tähendatud, et eesti õlle-otrade kvaliteedi tõstmises ja ühtlustamises on suuri teeneid Jõgeva Sordikasvanduse katsejaamal.

Otrade sisseostu periood õllefabrikuis langeb peamiselt oktoober-vebruarile.

Odralinnaste tarvitus õlletööstuses osutab juba rida aastaid langussuunda. Kui 1928.—31. a. tarvitati aastas keskmiselt 1 350 tn linnaseid, siis 1932.—35. a. vaid umbes 930 tn.

Rööbiti linnaste tarvitusega on vähenenud muidugi ka humalate tarvitus õlletööstuses viimasel aastakümnel. Humalaid veetakse meil eranditult sisse välismaalt, esmajoones Poolast, Saksast ja Tšehhoslovakiast.

Humalate sissevedu 1930.—35. a. (kg)

Imports of Hops, 1930—35 (kg)

1935	34 625	1932	31 414
1934	31 725	1931	37 768
1933	22 446	1930	46 986

Sisseveetavaist humalaist on õlletööstus viimasel ajal tarvitanud aastas üle 30%. Ülejäänud osa on läinud peamiselt õllevalmistamiseks koduseis majapidamisis. Olgu siinkohal märgitud, et humalate sisseveo väärtus on olnud viimasel aastail keskmiselt aastast ligi 80 tuh. kr.

Pärmi (kuivatatud kujul), millist kasutatakse õlletööstuses lisainena käärimise tekitamiseks, veetakse meil sisse peamiselt Saksast ja Taanist, ent võrdlemisi väikeses koguses, mõnesaja krooni väärtuses.

Pudeelitega varustab õlletööstust kodumaine õõnesklaasitööstus.

Et säilitada õlle kvaliteeti, annab aktsiisimaksu seadus rida eeskirju. Nii, näit., määratakse seadusega kindlaks õllevirde linnasekstrakti sisalduse alammäär (akts. maksu sead. 1935, § 4), keelatakse õllesortide segamist omavahel j. t. Mainitud alammäär kindlaksmääramisega on mõeldud nimelt vältida ka aktsiisimaksu langust õllelt, kuna aktsiisimaks just sõltub õlle linnasekstrakti sisaldusest.

Õlletööstusest Eestis on kujunenud vaid siseturgu varustav tööstusharu. Eesti õlut välismaale ei veeta, kuna õlle importimis meie õlletööstus kannataks välja võistlust suurte õlleeksportriikidega, nagu Saksa, Ing-

lise, Hollandi j. t. Siseturgu varustab meie õlletööstus aga täiel määral, ning välismaist õlut meile ei ole imporditud. 1935. a. aktsiisimaksu seaduse põhjal võiks välismaise õlle sissevedu toimuda ainult majandusministri loal. Vana (1921. a.) õllevalmistamise ja müügi seaduse järgi oli õlle sissevedu välismaalt hoopis keelatud; erandeid võidi teha ainult Vabariigi Valitsuse loal.

Õlletööstuse toodang (hl).

Output of Breweries (hl).

	Õllefabrikute arv— <i>Number of Breweries</i>	Virret valmistatud— <i>Wort Produced</i>	Virdest saadud õlu— <i>Beer Produced</i>
1935	4	61 881	49 505
1934	4	63 258	50 867
1933	4	74 620	62 100
1932	4	65 513	54 100
1931	4	72 065	58 000
1930	5	86 194	69 000
1929	5	108 260	85 968
1928	4	113 600	99 000
1927	5	107 889	88 853
1926	5	107 153	87 938
1925	6	147 414	123 051

Alates 1925. a. on õlletoodang Eestis langenud pidevalt ja tähelepanuväärselt, 1925.—35. a. jooksul üle 60%. Sellist langust kutsus esile õlletarvituse pidev vähenemine. Õllefabrikud töötavad muuseas vaid osalise koormisega.

Õlletarvituse vähenemist on põhjustanud kahtlemata esialgu üldiste majanduslike tingimuste raskendamine. Kuid ka õllehinna tõstmine on mõjutanud omaltpoolt õlletarvituse vähenemist. Hilisemal ajal on kujunenud õllele teataval määral võistlejaks viin (eriti n. n. „asunik”) ja kodumaine välismaised veinid (tollialandused). Viinamüügiiga väiksemas pudelis on alkohol muutunud tarvitajaskonnale hõlpsamini kättesaadavaks. Väiksemal määral on õlletarvitust vähendanud vast ka kliimalised tingimused; viimasel aastail on võrdlemisi vilud suve- ning sügisilmad mõjunud kahtlemata kaasa õlletarvituse vähenemisele neil aastaperioodidel. Raske on küll ennustada, kas ka edaspidi veel on oodata õlletarvituse langust; viimasel viiel aastal osutas õlletoodang ning tarvitus küll veel langust, ent see ei olnud siiski enam selliselt jõuline, nagu varem. Õlletarvitust Eestis viimasel ajal võime hinnata ümmarguselt 5,0

milj. liitritele aastas, mis moodustab elaniku kohta aastas umbes 5 lt.

Et tagada õlletööstuse tootmistegevuses kui ka müügikorralduses edu ning vältida omavahelist asjatut võistlust, on eesti õlletöösturid püüdnud saavutada omavahelisi kokkuleppeid. Varemail aastail ositasid õlletööstusettevõtted omavahelisel kokkuleppel siseturu müügirajoonideks. Hiljem loobuti sellisest algatusest ning müüd on õlletöösturid piirunud vaid omavahelise kokkuleppe saavutamisele õllehindades. Praegu müüvad õlletöösturid õlut jällemüüjale 18 senti $\frac{1}{2}$ l pudel; müük vaatides on tunduvalt odavam, kuna siin langevad ära mitmesugused kulud, mis on seoses õlle ümbervalamisega pudeleisse. Jällemüüjad müüvad omaltpoolt õlut tarvitajale teatavasti üksteisest väga erinevate hindadega.

Iga õlevabrik peab aastas maksuma vähemalt 22500 kr. aktsiisimaksu. Saare- ja Hiiumaa kohta on uue aktsiisimaksu seaduse järgi (§ 146) aga vähendatud aktsiisimaksu määra ligi viiekordselt, nimelt 4800 kr. aastas. See soodustus tehti järgmisil kaalutlusil: Hiiumaa- ja Saaremaal praegu õlevabrikuid ei ole. Õlletarvitust seal kaeti peamiselt koduõlle valmistamisega, kuna vabrikuõlu, millest veetakse mandrilt ning on seotud kõrgete veokuludega, ei ole kehvale saare- rahvale hinnalt vastuvõetav. Saare- või Hiiumaale asutatav õlevabrik esialgu ei suudaks mainitud asjaolu tõttu tõenäoliselt leida küllaldaselt määral turgu ega maksta ka kõrget aktsiisimaksu alammäära. Seepärast alan- dati uue aktsiisimaksu seadusega õlle aktsiisimaksu normi Saare- ja Hiiumaa kohta ning seega võiks tekkida sinna mõni õlevabrik ning asuda võistlusele koduse õllevalmistusega.

Aktsiisimaksu võetakse õlle valmistamiseks tarvitavate linnaste maksustamise teel, nimelt 47 sent. kg-lt, kui õlu sisaldab alkoholi kuni 4%, ning 57 sent. kg-lt, kui õlu sisaldab alkoholi üle 4%. Õlevabrikuis on seatud üles n. n. automaatkaalud linnaste kaalumiseks. Aktsiisimaks õllevalmistamiseks tarvitavaid linnaseid tasutakse ette, s. o. juba enne linnaste jahvatamise algust.

Õlle maksustamisega sai riik tulu viimaseil aastail järgmiselt:

Riigi aktsiisitulud õllet (kr)

State Excise from Beer (Kr).

1934/35	380 815
1933/34	528 130
1932/33	462 814
1931/32	471 142
1930/31	539 794

Vastavalt õlletoodangu tõusule või langusele on kujunenud ka aktsiisitulud õllet. Ka siin võime nentida viimaseil aastail üldist langussuunda. 1934/35. a. laekus juba aktsiisitulused õllet ligi 70 tuh. kr. vähem kui eelarves oli nähtud ette. Aktsiisitulud õllet moodustavad aktsiisi üldtuludes võrdlemisi tähtsa osa; suurimat osatähtsust evib riigi aktsiisituludes teatavasti aktsiis tubakalt, kuid aktsiis õllet — kuni 1935. a. — on järgmise tähtsusega: aktsiis tubakalt moodustas 1934/35. a. 72,5% aktsiisi üldtuludest, aktsiis õllet üle 8%; teised aktsiisid omasid väiksema osatähtsuse. Alles alates 1935. a. ületab aktsiis bensiinilt õlle-aktsiisi.

Õlevabrikud valmistavad meil peale õlle ka karastavaid alkoholitajooke, nagu mõdu, linnasejooke, kvassi, limonaadi jm. Aktsiisimaksu seaduse järgi on aga selliste jookide valmistamine lubatud ainult õllevalmistamis- ja -hoiu-ruumidest eraldatud ruumis. Ent ka siin on mõnede selliste jookide valmistamine teataval määral maksustatud, kuna juhul, kui karastavate jookide valmistamisel tarvitatakse linnaseid, maksustatakse neid õlle- linnaste jaoks ettenähtud aktsiisimaksuga madalaima määra järgi. See on mõeldud õlle-aktsiisi kaitseks, kuna lubades õlevabrikuis tarvitada maksustamata linnaseid alkoholitajookide valmistamiseks, ei saa olla kindel, et neid sealsamas ei kasustata ka õllevalmistamiseks.

Õlletööstus omab Eesti toit- ja maitse-ainete tööstuse rühmas küllaltki tähtsat osa. Õlletööstuses leiab tööd praegu küll vaid 130 isikut, kuid see tööstus on tähelepanuväärseid kodumaise otrade ja õonesklaasi tarvitajaid. Samuti evib õlletööstus tähtsust riigitulude seisukohast.

LÜHIUUDISEID. — *SUNDRY INFORMATION.*

● Majandusministeerium lubas Kreenholmi puuvillasaaduste manufaktuuri o./ü. osta ja vedada sisse Saksast efektiivse korgade korrutamismasin 10 100 kr. väärtuses.

● Majandusministeeriumi Tööstusosakond lubas A. Treier'ile, Tallinnas, Vilmsi tän. 23 seada sisse trikookudumise- ja pesuõmblemistöökoda. Ettevõttes leiab tööd 45 töölis. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 5 h. j. Kootakse igasugust trikood ja õmmeldakse mitmesugust pesu.

● R. Kropmann'ile, Tartus, Lao tän. 6 asuvas vihmavarjude töökojas „Star“ töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 9 töölis. Valmistatakse vihma- ja päeva-varje.

● Vabariigi Valitsuse otsusega 27. III k. a. lubati Ärimaksu osas otsemaksude seaduse muutmise ja täiendamise seaduse (Riigi Teatajas Nr. 15 — 1936. a.) § 519 pkt. 2. ettenähtud ulatuses erakorralist amortisatsiooni järgmisile tootmisaladele: põlevkivi-, ehituskivide-, sulfaattselluloosi-, juustu-, kondenspiima-, konservi-, piiritus-, terpentini ja kampolitööstuses ning elektrijõuajamadele.

Ülaltoodud otsus on seoses ja põhineb käesoleval aastal kehtimapanud „Ärimaksu osas otsemaksude seaduse muutmise ja täiendamise seadusel“, millega suurendati senini kehtivate seadustega lubatud mahakirjutuste norme tööstusettevõtteis, et julgustada ettevõtlikkust uute kapitalide investeerimisele ja uute saaduste töötlemisele ning seniste mitmekesistamisele. Nüüd leidis Vabariigi Valitsus Majandusministri ettepanekul tarvilikuks lubada veel erakorralist kustutust loetletud tööstusaladel, mis valmivad 1936.—

39. a., nii hoonete kui ka seadiste osas ning milliste arendamine ja viljelemine on antud olukorras tunnustatud soodustuse ja tähelepanu väärlisiks.

● Majandusministeeriumi Tööstusosakond teatas ühele kodumaisele nahavabrikule, et Majandusministeerium ei leia võimalikuks pooldada kergekaaluste loomanahkade sissevedu, kuna need ei võimalda kõrgeväärtusliku tallanaha saamist. Ühtlasi lisas osakond juurde, et korduvalt on nurisetud kodumaise tallanaha kvaliteedi üle. Nahad on kas liiga kerged või nõrgalt pargitud, vastupidavus kandmisele lühiaegne, ei kannata niiskust jne. Need puudused kutsuvad esile tarvitajaskonna pahameelt, umbusu kodumaiste toodete vastu ning diskrediteerivad viimaseid. Seepärast nõuab osakond, et kodumaine nahatööstus peab parandama oma toodete kvaliteeti ja kui kingsepad nõuavad väheväärtuslikku nahka, tuleb säärase nõudmise täitmisest loobuda ja neile ühiselt astuda vastu; vastasel korral peab osakond asuma teiste mõjuvamate abinõude tarvituselevõtmisele, et kaitsta tarvitajaskonna huve.

● Eesti elektrimasinate ehituse a/s. „Volta“, Tallinnas, asus oma töökoja ruumide laiendamisele ja toodete mitmekesistamisele. Ühenduses Valitsuse ringkonnades kaalumiselolevate kavadega elektrijõu saadavuse hõlbustamiseks ja ehitustegevuse elavnemisega, eriti linnades, kus eelistatakse juba teatavate mõnusustega kontereid ja elektri- või gaaspliite, asus „Volta“ tegema eeltööd elektrikeedukollete valmistamiseks ja kaalumisele on võetud väiksemamööduliste jääkappide valmistamine, milliseid vajatakse moodsate köökide sisustamiseks ja töötavad elektrijõul.

RAHANDUS

PANGAD VEEBRUARIS. — *BANKING IN FEBRUARY.*

Pankade arveteseisus veebruaris asetleidnud muudatused on tingitud suurelt osalt pankade kassatagavaru käsitlevate määruste muutmiseist. Nüüd-

sest peale võivad pangad pidada kuni 50% nõutavast kassatagavarast börsil koteeritava riigi ja riigi poolt tagatud väärtpapereis (kassatagavaraks loetakse 80% nende börsihin-

Pankade arveteseis (1000 kr.) — Composite Statement of Accounts of Banks (in 1000 kr.).

	29. veebr. 1936	31. jaan. 1936	28. veebr. 1935	Muutus — Change	
				veebruar 1936	1 III. 35— 29. II. 36
ERAPANGAD — PRIVATE BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	42 681	42 790	37 280	— 109	+ 5 401
Korresp. (pass.) — Balances with correspond. (credit)	10 939	12 247	11 697	— 1 308	+ 758
Võlaarv. ja rediskont — Loans & rediscounts	10 666	11 658	9 784	— 1 002	+ 922
Laenud — Loans	56 410	54 561	53 652	+ 849	+ 1 758
Korresp. (akt.) — Balances with corresp. (debit)	3 404	4 076	2 061	— 672	+ 1 343
Garantiid — Guarantees	8 673	8 525	6 486	+ 148	+ 2 187
Väärtpaberid — Securities	5 229	5 155	1 940	+ 74	+ 3 283
Kassareserv — Cash reserves	4 296	6 920	4 843	— 2 624	— 647
TAHTS. ÜHISPANGAD — PRINCIP. CO-OPER. BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	33 568	33 005	28 823	+ 558	+ 4 740
Korresp. (pass.) — Balances with corresp. (credit)	747	689	742	+ 58	+ 6
Võlaarv. ja redisk. — Loans & rediscounts	2 176	2 495	2 185	— 319	+ 9
Laenud — Loans	28 849	28 899	24 690	+ 450	+ 4 159
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	816	726	655	+ 90	+ 161
Garantiid — Guarantees	1 012	920	678	+ 92	+ 834
Väärtpaberid — Securities	3 009	2 352	1 662	+ 657	+ 1 447
Kassareserv — Cash reserves	5 842	6 638	5 943	— 791	— 101
KOKKU — TOTAL:					
Hoiusummad — Deposits	76 244	75 795	66 103	+ 449	+10141
Korresp. (pass.) — Balances with corresp. (credit)	11 686	12 936	12 439	— 1 250	— 758
Võlaarv. ja redisk. — Loans & rediscounts	12 832	14 153	11 010	— 1 321	+ 913
Laenud — Loans	84 259	82 060	78 342	+ 1 299	+ 5917
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	4 220	4 802	2 710	— 582	+ 1 504
Garantiid — Guarantees	9 685	9 445	7 164	+ 240	+ 2 521
Väärtpaberid — Securities	8 238	7 507	3 008	+ 731	+ 4 780
Kassareserv — Cash reserves	10 188	18 553	10 736	— 3 415	— 618

nast) ning majandusministri loal võib lugeda kassatagavaraks ka väliskorrespondentide „nostro” arvel olevaid summasid. Uus määrus võimaldab pankadel piirata tunduvalt Eesti Pangas kassareservina peetavate summade suurust, mis teatavasti ei anna tulu. Pangad kasutades antud soodustust vähendasid kassareservi 3 415 tuh. kr, sellest Eesti Pangas 3 006 tuh. kr. Vabanenud summast paigutati väiksem osa väärtpabereisse, kuna muu osa ühes korrespondentidelt (välis-nostro arvelt) tagasitõmmatud summaga (582 tuh. kr.) läks kohustiste katteks korrespondent- (1 250 tuh. kr.) ja võlaarvete (1 321 tuh. kr.) alal. Hoiused jätkates kasvu andsid pankadele uusi ressursse 449 tuh. kr., kusjuures kasu langes ainuüksi ühispankade arvele. Pankadevaheliste ja teiste hoiuste liikumine toimus vastupidises suunas: esimesed kahanesid, viimased kasvasid. Eraldades pankadevahelised summad, saame hoiuste netojuurdekasvuna 921 tuh. kr. Samal ajal paisus laenusumma 1 299 tuh. kr., seega märksa intensiivsemalt kui hoiused, ja võlaarvete suurenemine välditi vaid uue määruse järgi võimalikuks saanud kassatagavara osalise kasutamise tõttu. Laenude kasv toimus vekslite ja nimelt suuremas osas sisevekslite

ja väiksemas — välisvekslite arvel. Lisalae-nudest osasaanud majandusaladest nimetame kaubandust, eriti pealinna ja tööstust. Väliskrediit läks peamiselt metsasaadusi ekspordiks valmistava tööstuse käsutusse.

1. III 35. — 29. II 36. kasvasid hoiused 10 141 tuh. kr. ja laenud 5 917 tuh. kr. Vaatamata hoiuste suurele ülekaalule ei näidanud võlaarved siiski tagasiminekut, vaid need isegi paisusid. Seda põhjustas suuremääraline väärtpaberite portfelli paisumine (4 730 tuh. kr), milleks kulus mitte ainult hoiuste ülejääk, vaid ka osa kassareservist). Väärt-paberite summa kasv oli osalt põllumajanduslike võlgade ümberlaenustamise ja osalt otse-se investeerimise tulemus.

Era- ja ühispankade arveteseisu muutused kajastusid osalt Eesti Panga arveteseisu-s. Nimelt toimus selles ilmnev tunduv jooksvate arvete koondumine veebruaris (2 221 tuh. kr) peaosas pankade arvel (— 2 537 tuh. kr) ja väiksemas osas „teiste” arvel (— 716 tuh. kr; valitsuse arved suurenesid 1 032 tuh. kr). Kahtlemata etendasid pangad määrav-at osa samuti Eesti Panga krediitide (— 842 tuh. kr), eriti „teistele” antud laenude (— 1 182 tuh. kr) tagasivalgumises. Eesti Panga

jooksvalt arvelt tagasitõmmatud summad läksid osalt otseselt pankadele antud laenude kattteks. Eesti Panga jooksvate arvete kaanemise ja kattevara kasvu (+ 1.171 tuh. kr) — pangatähtede emissiooni paisutav mõju ei saanud avalduda täiel määral vastupidi-

selt mõjuva laenude ja muude aktivate (— 880 tuh. kr) koondumise tõttu. Lääneloolev pangatähtede summa suurenes 1.695 tuh. kr, jooksvate kohustuste üldsumma vähenes 526 tuh. kr ja kattevara-protsent viimasest kasvavas 2,0 võrra (50,4%).

VALUUTAHINNAD.
EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	30. III. 1936		24. III. 1936		30. III. 1936	24. III. 1936
	Ost	Müük	Ost	Müük	1936	1936
\$ (dollar)	366	374	365	373	4,0456	4,0643
£ (Inglise n.)	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark	135,00	138,50	135,00	138,50	12,356	12,295
Soome mark	7,98	8,10	7,98	8,10	227,00 ¹⁾	227,00
Prantsuse fr.	24,10	24,40	24,15	24,45	75,04	74,94
Belgia belga	61,90	62,90	61,80	62,80	29,245	29,285
Holvestia fr.	119,15	120,65	119,55	121,05	15,175	15,152
Itaalia liir	—	29,50	—	29,50	62,56	62,37
Eesti kroon	—	—	—	—	18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon	93,40	94,60	93,40	94,60	19,395	19,395
Taani kroon	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	19,902	19,902
Tšehhoslov. kr.	15,10	15,40	15,15	15,45	119,56 ¹⁾	119,37
Hollandi kulden	247,60	250,60	249,00	252,00	7,3025	7,2725
Läti lant	—	118,30	—	118,30	15,12 ¹⁾	15,12
Cerr. rubla	—	—	—	—	5,707 ¹⁾	5,707
Austria šilling	68,80	70,20	68,80	70,20	26,87 ¹⁾	26,87
Ungari pengő	—	—	—	—	28,75 ¹⁾	28,75
Poola zlot	65,90	66,90	65,05	66,05	23,28 ¹⁾	23,25
Leedu lit	60,90	62,40	60,90	62,40	29,25 ¹⁾	29,25
Danzigi kulden	68,90	69,90	69,05	70,05	—	—
Hispaan. peseta	49,80	50,60	49,90	50,90	36,22	36,18

¹⁾28 III. 1936

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a. 1. I kuni 29. III	1935. a. 1. I kuni 31. III	1934. a. 1. I kuni 1. IV
	23./III- 29./III 1936	16./III- 22./III 1936			
VÕI (tonni)	101,2	98,0	1358,8	1387,5	1278,5
Butter (tons)					
Sellest:					
Saksa . . .	31,4	19,0	563,2	522,4	659,8
Inglise . . .	59,6	63,3	701,9	772,8	555,9
Belgiasse . . .	—	—	—	39,7	12,1
Soome . . .	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	—	0,4	45,0	140,4	82,8
Sellest:					
Inglise . . .	—	—	—	140,4	64,8
Saksa . . .	—	0,4	43,9	—	—
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	85,2	20,1	620,2	576,1	747,6
LINA (tonni)					
Flax (tons)	76,5	50,5	2554,7	1844,0	1517,8
Sellest:					
Inglise . . .	48,7	5,1	1443,9	1640,0	1048,6
Belgiasse . . .	—	—	387,4	70,8	51,0
Soome . . .	27,8	35,2	319,8	11,2	33,1
Saksa . . .	—	—	90,8	30,8	295,1
Prantsusse . . .	—	—	281,2	10,8	60,5

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal nõrgenes võituru seisukord Inglises, kusjuures meie eksportvõi tegelik hind langes Manchesteris 2 š cwt-lt ehk 4 snt. kg-lt. Saksast saadav hind jäi aga endiseks, s. o. 156 snt. kg fob Tallinn. Kuna Saksa veetud võikoguse osatähtsus suurenes, noteeriti meie eksportvõihinnaks 133 snt kg eelmise nädala 129 snt vastu.

Võituru seisukorra kujunemine toimub üldiselt hooajalise pakkumise suurenemise mõjutusel Euroopa karjamajanduslikest maist. Kuna peale hooajalise piimatoodangu suurenemise on hakatud suurendama ka võitoodangut juustutoodangu arvel, võib võipakkumine aasta keskmiselt tõusta Inglises

kõrgemale kui eelmisel aastal. Viimast asjaolu kinnitab kujukalt jaanuari ja veebruari või sissevedu Inglisse.

Või sissevedu Inglisse ulatub käesoleva aasta veebruaris 722 816 cwt-le, ületades möödunud aasta sama kuu sisseveo 8% võrra. Seejuures oli aga impeeriumimaist imporditud võikogus märksa väiksem kui möödunud aastal, kuna väljaspool impeeriumi olevad karjamajanduslikud maad suurendasid sissevedu 25% võrra. Või sissevedu suurenes Inglisse kõikidest riikidest peale Uus-Meremaa, Iiri ja Rootsi.

Vaatamata või sisseveo suurenemisele Inglisse, on tagavarad külmentusmajades väik- (Järg lhk. 265.)

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3.	23/III	16/III	o/o	Veebruar		English Nomenclature see No. 3.	28/III	16/III	o/o	Veebruar	
	29/III	22/III		1936	1935		1936	22/III		1936	1935
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (börsikom. noteeringute järgi (kr. kv))											
Teravili, jahu ja kartul											
1. Rukis	12,25	12,25	0	12,25	11,63	70. Searasv, sulatamata . . .	75	75	0	75	75
2. Nisu	20,50	20,50	0	21,00	14,50	71. " sulatatud . . .	90	90	0	90	90
3. Oder, olle	16,50	16,50	0	14,75	—	72. Loomarasv, sulatamata . .	56	55	0	55	50
4. " sööda	16,00	16,00	0	13,25	8,75	73. " sulatatud . . .	65	60	+8,3	65	80
5. Kaer	11,50	11,50	0	10,88	7,25	74. Heeringad	45	50	-10,0	50	50
6. Rukkijahu	14,00	14,80	0	14,38	13,78	75. Raimed, värsked	22	—	—	27	27
7. Rukkipüül	20,90	20,90	0	20,53	21,29	76. Kilud, värsked	33	—	—	35	—
8. Nisupüül (kõrgem sorti) . .	43,50	43,50	0	42,00	33,00	77. Ristikhein	7,3	7,9	-7,8	7,5	4,5
9. Karulid, ekspord	—	—	—	—	—	78. Asahein	6,1	6,1	0	5,8	8,7
10. " piirituse	2,80	2,25	+15,6	2,20	2,00	79. Põletispuud, kase (m³) . .	810	775	+4,5	775	563
11. " vabriku	2,00	2,00	0	1,95	—	80. " männi	600	493	+21,7	493	352
Piimasaadused ja kunstvõi											
12. Juust šveitsi (kg)	1,30	1,30	0	1,33	1,20	81. Petrooleum (lt)	12	12	0	12	11
13. Margarini	0,75	0,75	0	0,75	0,67	PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
Kolonialkaubad											
14. Suhkur	42,43	42,38	+0,6	42,32	41,88	Rukis — (kr. kv.)					
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,50	2,60	82. Hamburg (La Plata)	8,20	8,22	-0,2	7,90	8,42
16. " Saksa	2,50	2,50	0	2,50	2,50	83. Chicago	7,55	8,02	-6,9	8,19	9,43
17. " Inglise	2,50	2,50	0	2,50	2,50	84. Winnipeg	6,28	6,43	-5,8	6,40	7,88
18. Riis, Burma II	45,00	—	—	45,38	45,25	Nisu — (kr. kv.)					
19. Tee, Or. Pek. Tseilon (kg) . .	6,75	5,75	0	5,75	5,75	85. Hamburg (Manitoba I) . . .	13,32	13,67	-2,6	10,27	13,18
20. Kohv, Rio, Santos jne.	4,68	4,68	0	4,08	4,75	86. Liverpool	11,87	11,93	-0,6	12,10	9,80
21. Heering, S. Matties (tünn) . .	38,50	38,50	0	38,50	35,00	87. Chicago	12,98	13,16	-1,4	13,13	13,24
22. " Matulis	42,50	42,50	0	42,50	39,50	88. Winnipeg	11,06	11,22	-1,4	11,22	11,36
Ehitusmaterjal											
23. Telliskivid (1000 tk.)	40,00	40,00	0	40,00	35,00	Mais — (kr. kv.)					
24. Tsemend (tünn)¹)	6,45	6,40	+0,8	6,45	6,68	89. Chicago	8,48	8,61	-1,6	8,67	12,44
25. Lubi	2,25	2,25	0	2,50	—	Piim lahtiselt Tallinn (snt.lt)					
26. Tsinkvalge (kg)	0,45	0,45	0	0,45	0,45	90. I v. piimakauplustele . . .	11	11	0	11	—
27. Ooker	0,21	0,21	0	0,21	0,22	91. I v. piimatööstustele . . .	10	10	0	10	—
28. Värnits	72,00	72,00	0	72,25	65,00	92. II v. piimakauplustele . . .	9,5	9,5	0	10	—
Metallid											
29. Raud, sordi	14,00	14,00	0	14,25	14,00	93. II v. piimatööstustele . . .	8	8	0	8,5	—
30. Teras, vedru	24,00	24,00	0	24,00	25,00	Või. (snt. kg)					
31. Inglitina	455,00	455,00	0	455,00	491,25	94. Tallinn	133	129	+3,1	154	128
32. Seatin	40,00	40,00	0	41,25	29,00	95. Kindlustatud hind	160	160	0	160	145
33. Vaskplekk, punsne	157,50	157,50	0	153,75	163,13	Londonis.					
34. " valge	140,00	140,00	0	150,00	138,88	96. Taani	206	216	-4,2	229	205
35. Tsinkplekk	69,00	69,00	0	69,00	67,50	97. Eesti	—	—	—	—	169
Riie ja nahk											
36. Puuvillanerie, bias (mtr) . . .	0,56	0,56	0	0,50	0,56	98. Läti	—	—	—	—	171
37. " mittel	0,42	0,42	0	0,42	0,42	99. Leedu	—	—	—	—	171
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg) . .	2,45	2,45	0	2,45	2,18	100. U-Meremaa	247	—	—	171	159
39. " Am. nah. I s. "	2,50	2,50	0	2,50	2,50	Manchesteris.					
Kütteained, õlid jne.											
40. Kivistisi, auru, Newcastle . .	2,85	2,80	+1,9	2,85	2,50	101. Taani	210	220	-4,5	236	208
41. " spsa	2,75	2,75	0	2,75	2,75	102. Eesti	166	175	-5,1	205	174
42. Põlevkivi, I-a s.	0,80	0,80	0	0,80	0,85	103. Läti	169	178	-5,1	205	176
43. Turvas	0,83	0,83	0	0,83	0,84	104. Soome	181	192	-5,7	216	188
44. Põlevkiviõli	4,60	4,60	0	4,60	5,25	105. Rootsi	182	194	-6,2	217	155
45. Nafta, Ameerika ja Poola . . .	10,25	10,25	0	10,25	10,38	Beriinis.					
46. Petrooleum, Vene ja Am. . . .	11,25	11,25	0	11,25	10,58	106. Saksa margivõi	356	356	0	356	372
47. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt) . .	0,28	0,28	0	0,28	0,27	107. Peen meireivõi	348	348	0	348	363
48. " Kiviõli „Estolin“⁴)	0,29*)	0,29*)	0	0,29*)	34,75	108. Meireivõi	337	337	0	337	352
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
49. Rukkijahu	14,4	14,4	0	14,8	13,8	109. Kopenhaagenis. — Taani .	162	171	-5,3	185	160
50. Sepikujahu	82,0	80,0	+6,7	—	18,4	Peekon. (snt. kg)					
51. Mann	46	44	+4,5	44	40	110. Tallinn 60 — 72 kg. I a. .	66 ³⁾	64 ³⁾	+3,1	63	54
52. Kartulijahu	28	28	0	28	25	111. " { 55,5—59,5 " " } . . .	61 ²⁾	59 ²⁾	+3,4	58	49
53. Kartulid	4,6	4,8	-4,2	4,4	3,2	112. " { 72,5—75,0 " " } . . .	57 ²⁾	55 ²⁾	+3,8	54	45
54. Suhkur	44	44	0	44	48	Londonis (kõrgem not.)					
55. Sool	5	5	0	5	6	113. Taani	171	168	+1,8	168	151
56. Piim, II valk	11	11	0	11	10	114. Eesti	157	160	+4,7	158	138
57. Lauavõi	180	175	+2,9	183	159	115. Läti	—	150	—	154	132
58. Kõõgiviõli	120	155	+3,2	161	144	116. Leedu	—	150	—	153	135
59. Koor, röösk (liiter)	108	108	0	108	100	117. Rootsi	164	159	+3,1	160	144
60. " hapu	100	100	0	100	98	118. Hri	176	178	+1,7	171	165
61. Kanamunad (paar)	9	12	-2,5	18	11	119. Poola	157	160	+4,7	153	134
62. Sealha, keeduliha	65	60	+8,9	60	50	Lina — Võru-Petseri.					
63. " praeliha	70	55	+7,7	65	55	120. Ristna (R)	101	106	-4,7	110	137
64. Loomaliha, supiliha	40	35	+14,3	34	35	121. Hoffsdreiband (HD)	92	97	-5,2	101	123
65. " praeliha	60	60	0	59	60	122. Dreiband (D)	83	88	-5,7	92	119
66. Vaskaliha, esim. veer.	40	40	0	41	40	123. Ordini-dreiband (OD)	72	77	-6,5	81	108
67. " tag.	50	45	+11,1	55	50	124. L. ordini-dreib. (LOD)	61	66	-7,6	70	97
68. Lambaliha, esim. veer.	60	60	0	57	51	125. Takuprakk (H)	49	54	-9,8	58	85
69. " tag.	65	65	0	61	56	Mujal Eesti.					
						126. Ristna (R)	100	106	-4,8	109	136
						127. Hoffsdreiband (HD)	91	96	-5,2	100	127
						128. Dreiband (D)	82	87	-5,7	91	118
						129. Ordini-dreiband (OD)	71	76	-6,6	80	107
						130. L. ordini-dreib. (LOD)	60	65	-7,7	69	96
						131. Takuprakk (H)	48	53	-9,4	57	84

¹) fr. Rakvers; ²) 20/III — 5/IV; ³) 23/III — 29/III; ⁴) ühes teedemaksuga; *) liiter.

semad kui möödunud aastal. Nü oli võitagaravarede seis märtsi keskel 400 000 kasti l. a. sama aja 450 000 kasti ja 1934. a. 875 000 kasti vastu, kusjuures tagavarade liikumine toimus veebruari lõpust peale langevas suunas. Toodud asjaolust selgub, et võitartvitus Inglises vaatamata tõusnud hindadele on suunenend.

Siseturul maksus või möödunud nädalal snt kg:

Tallinnas	—	lauavõi	180	snt, köögivõi	150—170	snt
Tartus	.	"	170—180	"	125—145	"
Viljandis	.	"	175	"	150—168	"
Pärnus	.	"	175—180	"	140—160	"
Valgas	.	"	180	"	150—175	"
Rakveres	.	"	185	"	165	"

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul ilmnes pühade-eelne elavus. Peekonihinnad, mis kuu aega plüsisid muutmattult, kõvenesid tunduvalt. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering tõusis 4 š võrra 88 š-le tsentner.

Hinnatõusuga Londonis suudeti tõsta peekonsigade noteeringut 2 sendi võrra kg-lt. Esimese sordi hind tõusis seega 66 sendile kg. Võrreldes läinud aasta hinnaga samal ajal on praegune hind 13 sendi võrra kõrgem. Käesoleva aasta esimesel veerandil plüsisid peekonsigade hinnad kogu aeg tunduvalt kõrgemal tasemel kui läinud aastal. Keskmise noteering esimese aastaveerandi kohta on 64 s., seega 10 sendi võrra kõrgem kui läinud aastal.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapa-majad peekonsigade eest järgmisi hindu:

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste pakkumine oli läinud nädalal halbade teede tõttu õige väike. Hindade tase oli kõikuv ja kõrge, — keskmiselt 7 senti lihakilolt enam kui eelmisel nädalal. Nü maksus nuumpullide liha kg 35—45 s., keskmistel 30—38 s. ja lahjadel 25—30 senti.

Mullikate lihahinnad olid enamvähem vastav pullide lihahinnale.

Lehmade ja härgade liha maksus rammusail 40—48 s., keskmistel 28—35 s. ja lahjadel 20—25 s. kg.

Veiste eluskilohinnad olid rammusail 25—30 s., keskmistel 22—25 s., lahjadel 15—22

Võrrelnud möödunud nädala võihindu eelmise nädalaga nähtub, et Tallinnas võihind tõusis 5 snt kg-lt, kuna teistes linnades võib märkida eelmise nädala taset. Vaatamata kõrgele hinnale (võrreldes eksportvõihinna noteeringuga) on siseturul võitartvitus suurem kui möödunud aastal. Seetõttu kontrollijaama sissetulnud võikoguse vähenemine ei tule panna ainult toodangu vähenemise vaid ka sisemaise tarvituse suurenemise arvele, kuna muid eksportandmeid mõjutavaid tegureid ei peaks olema enam kui varem ail aastail.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Inglisse 1 174 tünni, Saksa 1 150 tünni ja muud 1 tünn.

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72	66	61	54	Sise-
65—69,5	61	57	51	туру-
72,5—75	61	57	51	hinnad
75,5—80	57	53	50	

Möödunud nädalal tapeti eksporttapamajades 2138 siga 2504 sea vastu eelmisel nädalal. Tapetud sigade lähikääk eksporttapamajades näitab ka käesoleval aastal tõusutendentsi, mida kinnitavad järgmised arvud:

Tapetud sigade arv I veerandil.

1936	1935	1934
31 237	27 511	22 262

Kuid aasta teise veerandi kohta on tõenäolisem, et lähikääk jääb plüsimä ligikaudu läinud aasta tasemele, kuna tõusutendents jär-jest väheneb ja osa sigu läheb elussigadena välisurule.

senti. Eeloleval nädalal on loota veidi hindade langust.

Vasikalihahinnad plüsisid enamvähem eelmise nädala tasemel, 40—65 s. kg. Vasikaid oli turul rohkesti. Eeloleval nädalal on loota hindade langust.

Lammaste lihahind jäi ka veel endiseks, kuna eksportlammaste lihahinnaks noteeriti endine hind — 100—105 s. kg, eluskaaluga müües fr. saatejaam 41—46 senti.

Siseturunõudmine lambaliha järele oli väike, hinnad siseturul olid 35—65 sendi piires vastavalt sordile. Siseturu eluskaaluhind on 28—38 s. kg.

Sealiha pakkumine vähenes ja põhjustas 2-sendise hinnatõusu lihakg-lt. Noorte sigade liha maksusid 55—59 s. kg. Liha ja rasvasead maksusid 54—57 s. kg. Eluskaalu alusel müües tuleks nõuda kg-st 40—45 s. On loota hindade püsimist.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunade tootmise elavnemise ja seega pakumise suurenemise tagajärjel langevad hinnad nii välis- kui ka siseturul pidevalt. Võrrelnud möödunud nädala munade hindu eelmise nädalaga nähtub, et langus oli siseturul 2—3 s. paarilt. Nii maksusid siseturul möödunud nädalal keskmise suurusega kanamunad väikemüügil snt. paar (sulgudes eelmise nädala hinnad): Tallinnas 7—10 snt, (10—13), Tartus 8—10 snt, (8—11), Viljandis 7—11 snt, (10—12), Pärnus 8—10 snt, (10—12), Valgas 7—10 snt, (10—12), Rakveres 8—9 snt, (11) ja Võrus 6—8 snt. Kanamunakaubandus maailmaturul näib käesoleval aastal kujunevat üldiselt läbikäigult tunduvalt elavamaks eelmisest kriisiaastaist. Viimane asjaolu peegeldub kujukalt kanamunade sisseveos Inglisse, mis näitas käesoleval

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal nõrgenesid kõigil tähtsamal teraviljaturgudel hinnad. Tähtsamal teraviljaturgudel noteeriti järgmised hinnad kr. kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

r ukis: Chicago 7.55 (8.02), Winnipeg 6.28 (6.43), (La Plata) 8.20 (8.22);

n isu: Chicago 12.98 (13.16), Winnipeg 11.06 (11.22), Hamburg (Manitoba I) 13.32 (13.67), Liverpool 11.87 (11.93);

m aisi: Chicago 8.48 8.61).

Ühendriikides puuduvad lõplikud andmed külvipindade kohta, kuid sellekohaste kokkuvõtete järgi tõuseb tänavune seemendusele kuuluv pindala 22,4 milj. aakrile, mis ületab eelmise aasta 20% ja 1928.—32. a. keskmise 10% võrra. Kui kavatsuseloleva külviplaani läbiviimisel Valitsus ei esita uuesti mingit põllumajanduse ega külvipindade korraldamise kava, ületab kavatsuselolevate pindade ja keskmise ha-ri saagi korral Ühendriikide tänavune nisutoodang tunduvalt sisemaise tarvituse ja ülejääkidele tuleb leida turge teists importriiges. Seega tõusevad Ühendriigid uu-

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt. kg):

	Sealiha	loomaliha	vasikaliha	lambaliha
Tartu	50—56	18—32	20—33	40—50
Viljandi	45—55	28—43	25—40	45—50
Pärnu	56—60	28—30	30—33	44—46
Valga	48—52	32—37	20—30	33—37
Rakvere	47—52	25—38	30—42	45—50

aastal erilist tõusu. Nii imporditi veebruaris kanamune Inglisse 1 729 685 s. sada (120 tk.) läinud aasta sama kuu 1 016 050 s. saja vastu. Seega suurenes kanamunade import veebruaris 70% võrra. Käesoleva aasta kahe esimese kuu vältel suurenes kanamunade import 38% võrra võrreldes möödunud aastaga. Saksa imporditi samuti veebruaris ligi 19 milj. muna enam kui möödunud aastal samal kuul, kuna 1934. a. veebruari sissevedu on siiski 7 milj. muna võrra suurem käesoleva aasta sisseveost.

Vaatamata suurenenud sisseveole Inglisse oli kanamunade hindade tase veebruaris keskmiselt kõrgem kui möödunud aastal. Viimast asjaolu võib seletada tarvituse tõusuga kui ka Inglise sisemaise munatoodangu vähenemisega.

Maailmaturgu nisuga varustavate riikide hulka ja aitavad olevat pakkumispinget suurendada veelgi. Nisu kõrval näib ka suurenevat maisi külvipindala, kuid vaatamata ettevõetavale laiendamisele ei ulatu kavatsetav tase veel keskmise külvipinnani. Euroopa sisseveoturgudel valitseb tehingute vastu üldine loidus ja merelolevad austraalia nisusaadetised avaldavad nõrgestavat mõju noteeringuile.

Maisituru kohta tuleb märkida, et üksikkuil turgudel tendents ei ole ühtlane. Ühendriiges nõrgenesid noteeringud külvipindade suurenemise tagajärjel, kuna seevastu Argentii-

Väikemüügihinnad siseturul (kr 10 kg eest)

	Tal- linn ¹⁾	Tartu	Vil- jandi	Pärnu	Valga	Rak- vere
r ukis	0.18	1.25	1.25	—	1.20	1.25
n isu	0.22	2.20	2.00	—	2.20	1.90
oder	0.17	1.30	1.50	1.60	1.30	1.35
koor	0.15	1.15	1.00	1.20	1.10	1.10
r ukkijahu	0.20	1.35	1.45	1.55	1.35	1.50
sepijahu	0.32	2.30	2.30	3.10	2.50	3.20

¹⁾ kg hinnad.

nas kõvenes maisihind. Sealne maisitoodang osutus eelkõrgekuvõtete järgi märksa madalamaks esialgseist andmeist ja tõuseb 96,5 milj. kv-le eelmise aasta 114,5 milj. kv vastu. Külvipinnad ületavad küll märksa eelmise aasta, kuid säärast kogutoodangu tagasiminekut

põhjustasid suured põua- ja rohutirtsude kahjustused. Eelmisest aastast madalama toodangu tagajärjel otsustas sealne valitsus tösta talupoegadele makstava madalama hinnataseme möödunud aasta 4,4 pesolt tänavu 5 pesole kv-lt.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturul on nõudmine väike ja tehinguid peagu ei ole.

Viimased Dundee hinnateated on järgmised:

Tallinnas Börsikomitee ruumes oma istungil 27. III 36. linakokkuostuhinnad franko kokkostja ladu riiklike standardsortide alusel sentides kg. eest järgmiselt:

	25. III 36	18. III 36	27. III 35
Võru-Petseri	£ 66—67	£ 68,10—69	£ 85—86
Pärnu ülepuhastet	£ 66—67	£ 68,10—69	£ 84—85
Läti-Livoonia	£ 68—69	£ 68,10—69	£ 88—89
Vene BKKO	£ 75—76	£ 78.—79	£ 94—95
Pärnu takk	£ 53—54	£ 54—55	£ 64—65

	R	HD	D	OD	LOD	H	Võru- ja Petserimaal	Mujal
ristna	101	92	83	72	61	49	Bestis	109
hoffsdreiband								91
dreiband								82
ordinardreiband								71
low-ordinardreiband								60
takuprakk								48
takk I sort								61
" II "								49
ehitusakk								17

Vene üna vastu hinnaga £ 75—76 tn-lt cif ei tundvat ostjad huvi, samuti Läti-Livoonia £ 68—69 hind olevat liiga kõrge tehingute tegemiseks. Dundee teateil olevat Võru-Petseri müük võimalik £ 66 inglise tounilt cif.

Eraviisiliselt kuulduv aga Vene ja Läti monopolimüükidest siin märgituist madalama hinnaga.

Linahindade noteerimiskomisjon noteeris

Tendents langev. Seega hinnad on 5 snt. kg-lt madalamad kui eelmisel nädalal.

Möödunud nädalal peetud laadal Irboskas ja Lauras maksti 103—106 snt. R kg. eest.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Läinud nädalal saadeti Inglisse 500 kv. kartuleid. Käesoleva nädala alul läheb välismaale umbes 7000 kv. Seega võiks arvestada märtsis kartulite väljavedu umbes 16 500 kv. 7 500 kv. vastu läinud aasta märtsis. Suurenemine üle kahe korra.

Läinud nädalal osteti veel kartuleid välja veoks, kuid käesoleval nädalal, väljaveo võimaluste puudusel on maal raudteejaamades kartulite vastuvõtt väga tagasihoidlik.

Kartuleid ostavad praegu tärkliisvabrikud ja mõni üksik piiritusvabrik, kellel oli võimalus üle ühe normi piiritust valmistada.

Mõned vagunid ekspordiksõlbmata kartuleid on ka Tallinnast piiritus- ja tärkliisvabrikutesse saadetud. Läinud nädala hinnad võrreldes eelmisega näitasid langust.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 30. märtsil 1936. a. Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised hinnad:

Söögikartul: raudteejaamades kr. 2,50—2,70 kv.

Tööstuskartul: Tärkliisvabrikutes kr. 1,80—2,40 kv.

Tendents söögikartulil selguseta.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturule ilmus möödunud nädalal uudisartiklina värsked kurk.

Esimesi värsked kurke müüdi 100—150 snt. tükk. Kuna pakkumine oli üsna väike, leidis küllaldasel määral ostjaid sellise kõrge hinna eest. Käesoleva nädala lõpul on loota juba kurgihinna alanemist, sest neid on ilmunas turule juba suuremal arvul.

Rediste hind langes möödunud nädalal juba tunduvalt. Nädala lõpul müüdi rediseid 15 snt. kimp eelneva nädala 25—30 snt. asemel. Väikest hinnalangust oli märgata ka salati juures, mida müüdi 3—4 kr. kg. Sibulate hind näitas pigem langust kui tõusu. Muu aedvilja hind püsis enam-vähem eelmise nädala tasemel. Järgmisel nädalal on loota elavnemist aedviljaturul.

KALATURG. — FISH MARKET.

Möödunud nädalal valitses kalaturul endine seisukord. Puudust tunti nii siseturukui eksportkaladest. Kalasaadetiisi tuli ainult sisevetest (peamiselt Peipsist), kuna Pärnu lahe ja saarte rannikvetest toodi kala õige väikesel määral. Sisevete kaladest moodustas suurema osa latik, teisi kalaliike, nagu ahven, haug, koha, oli vähem. Välismaale eksporditud latik oli hea kvaliteediga: I valiku latikad üle kg rasked ja II valiku — väiksemad kalad.

Kala vähesuse tõttu püsisid hinnad siseturul võrdlemisi kõrgel.

Räimeturul elavnes nädala lõpupoole seisukord. Räimi tuli müügile veidi suuremaid koguseid, mistõttu räimehind langes.

Nädala algul müüdi neid 30—35 s. kg, lõpupoole 23—28 s. kg.

Värskekala turuhinnad 23.—28. III (snt kg)

	Tallinn	Tartu	Narva
koha	100—160	125	—
haug	40—65	40—50	—
latik	35—65	20—45	40
ahven	20—45	10—35	15—40
ihes (Peipsi siig)	80—120	90	—
meretint	40—45	35	35
järvefint	20	10—15	15
kiisk, suured	60—65	—	—
„ väikesed	20	13	—
koger	50—60	—	—
luts	35	30	35
rääbis	—	40—50	—
rüim	23—30	30	30

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

INGLISE PÖLLUMAJANDUS. — ENGLISH AGRICULTURE.

Põllumajandus etendab Inglise majanduses teisejärgulist osa, mahutades endasse vaid 6% tegelikult töötavaist elanike arvust. Vaatamata sellele on Briti valitsus 1932. a. saadik pööranud erilist tähelepanu oma maa põllumajanduse väljaarendamisele. Seks otstarbekas pandi kõigepealt kehtima sisseveotollid kõigile tähtsamale põllumajandussaadusile, arvatud välja teraviljale ja lihale, ning piirati üksikute saaduste sisseveodu kontingentidega. Ühenduses nende abinõudega organiseeriti tootjate huvide kaitsmaks mitmete ainete turustamist sissemaal, pannes kehtima n. n. turundusskeemid. Aruandeaasta kestel teostati tsentraliseeritud müüke piima, peekoni, kartuli ja humalate alal. Edaspidi kavatsetakse turundusskeemidega reguleerida loomaliha, munade ja suhkrupeedi toodangut ja müüki. Kui veel 1934. a. pidas Briti valitsus kõige sobivamaks oma maa põllumajanduse kaitse süsteemiks sisseveo piiramist kontingentidega, loobus ta 1935. a. sellest põhimõttest ning asus seisukohale, et sisseveo maksustamine oma maa põllumajanduse toetamiseks annab rahvamajanduslikult paremaid tulemusi. 1935. a. kestel tegigi Briti valitsus ettepaneku asjaomastele riikidele minna

üle uuele süsteemile peekoni sisseveo alal, kuid eksportmaade vastuseisu tõttu jäi see esialgu teostamata. Kaubanduslepingute tähtaegade möödumisel (31. 12. 36) on arvata, et Briti valitsus paneb kõigile tähtsamale sisseveetavale põllumajandussaadusile peale teatava sisseveo erimaksu, millest saadud summad kulutatakse oma maa saaduste toetamise teostamiseks.

Briti põllumajanduse abistamine ei möödunud tagajärgedeta. Ühel hiljutisel esinemisel teatas briti põllutööminister Mr. W. Elliot, et viimase 4 aasta kestel oli põllumajandussaaduste toodangu suurenemine peagu võrdne tööstuse toodangu suurenemisega.

Põllumajanduslik toodang Inglises, Wales'is ja Šotis oli 1935. a. esialgsete kokkuvõtete järgi võrreldes 1934. a. (1000 tn-es):

	1935	1934
Nisu	1742	1859
Oder	792	817
Kaer	1819	1116
Heinad	7582	6649
Kartul	3805	4466
Sõdajuurikad	9273	9407

Põllumajandussaaduste all olev kasvupind oli 1935. a. peagu täpselt sama nagu

eelmisel aastal. 1935. a. oli saak aakri kohta suurem kui eelmisel aastal kaertele, heinalale, väiksem nisule, otradele, kartulile ja söödajuurikaile. Kartulisaaq oli eriti väike ning oli isegi tunduvalt alla 10 aasta keskmist.

Loomade arvu suhtes tuleb S. Britis 1935. a. märkida sigade juurdekasvu 15,6% võrra ning kanade arvu tagasiminekut 5,2% võrra. Loomade arv oli S. Britis (4. juunil):

	1935	1934	1935 rohkem + vähem -
Kariloomi	7 857 094	7 973 396	-1,5%
Sigu	4 071 918	3 526 479	+15,6%
Lambaid	24 237 115	24 182 476	+0,2%
Kanu (Soti arvatud välja)	58 130 000	61 330 000	-5,2%
Hobuseid	1 020 494	1 033 656	-1,3%

Sigade juurdekasvu Inglises tuleb panna välismaise peekoni sisseveo piiramise ja sisemaise peekonitööstuse ning -kaubanduse ümberkorraldamise arvele. Kanade arvu vähendamist seletatakse seega, et tööstuse elavnemise tõttu töölised, kes endale kriisi ajal soetasid kanakasvatuse, nüüd sellest loobuvad. Ka on viimasel ajal Inglises tulnud ette kanade haigusi.

Põllutööliste arv oli Inglises ja Walesis 4. VI 1935 2,3% võrra väiksem kui eelmisel aastal samal ajal. Põllutööliste arv oli:

1935	672 100
1934	688 000

Vaatamata põllumajanduse olukorra paranemisele on põllutööliste arv Inglises näidanud järjekindlat vähenemist. Briti valitsus on mitmel puhul arutanud töötute rakendamise võimalust põllutöösse, kuid neist kavadest ei ole tulnud midagi positiivset. Nähta-

vasti on ka raske mitme põlve kestel põllutööst vöördunud vabrikutööst, kes on harjunud kindla töönormidega ja tundidega ning linnaeluga, rakendada põllutöösse.

Põllumajandussaaduste hindade indeks oli Inglises Briti Põllutööstusministeeriumi andmete järgi 1935. a. keskmiselt 1,2 punkti võrra kõrgem kui eelmisel aastal. (Sisuliselt oli paranemine 2 punkti, kuna 1935. a. detsembri indeksis ei ole arvestatud juurde makse nisule ega lihalaomadale).

Põllumajandussaaduste hindade indeks oli: (1911-13 = 100)

	1935	1934	1932	1930
Märts	112	108	113	139
Juuni	111	110	111	131
September	121	119	104	142
Detsember	114	113	103	126

Tähtsamaist aineist tõusid 1935. a. hinnad nisule, võile, munadele, langesid sealihale.

Ei ole kahtlust, et Inglise põllumajandus, eriti karjamajandus, arvestades juurde maksumüsteemi oma maa tooteile, areneb ka edaspidi. Arengu võimalusi näib olevat Inglise sea-, lihalaomade ja kanakasvatuses. Siiski on Inglise põllumajanduse arengul omad piirid, millised on tõmmatud maakasvatuse ning söödaoludega. Haritavast maaalast on rakendatud karjamajanduse alla üle 90% ning siin kaugemale minna ei näi olevat võimalusi. Teisalt tuleb inglise põllumehel vedada sisse umbes kakskolmandikku jõusöötadest ning seega sõltub karjamajanduse tasuvus suuresti jõusöötade hindade kujunemisest maailmaturul. Karjamajanduse areng võiks toimuda seepärast peamiselt intensiiveerimise teel.

KOHVITARVITUS EUROOPAS. — CONSUMPTION OF COFFEE IN EUROPE.

Euroopa rahvaste seas sammuvad kohvitarvitajate esirinnas skandinaavlased. Taa-nis tarvitatakse keskmiselt elaniku kohta 7,4 kg. kohvi aastas, Rootsis 7,3 kg, Gröönimaal 6,5 kg, Hollandis 5,9 kg, Norras 5,7 kg, Belgias 4,8 kg, Prantsuses 4,7 kg, Soomes 4,3 kg, Saksas 2,0 kg, Balkanil ja Hispaanias

küübib aastane kohvitarvitus elaniku kohta 1,0 kg-ni. Väikese kohvitarvitusega on inglased, kus tarvitatakse keskmiselt elaniku kohta 0,4 kg. Veel vähem tarvitatakse kohvi Balti riikides ja Poolas. Poolas tarvitatakse ligikaudu 0,2 kg elaniku kohta aastas, Lätis 0,068 kg, Leedus 0,064 kg ja Eestis 0,053 kg.

Aasta-aastalt ei ole kohvitarvituse norm ühtlane, vaid tuleb ette ka väiksemaid muudatusi. Mais, kus kohvitarvitus on väike, nagu Balti riigid, tarvitatakse sageli kohvi aseai-

neid viljakohvi näol. Balkani ja Vahemere äärseis mais eelistatakse aga enam veine ja Inglises on väga levinud teetarvitus.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIVA

23. märtsil 1936. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 120 099,78	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	704 876,51
välisraha	1 630 384,78	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	3 276 092,95	a) pangatäbed liikvel	42 475 760,—
3. Siseveltsid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	8 907 033,59	valitsuse	16 876 059,87
põllumajandusl.	1 457 294,05	pankade	6 078 073,07
metsatööstusl.	35 373,40	teised	3 419 880,91
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>	10 399 701,34	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	26 974 514,45
valitsusela	—		6 325 919,13
teistele*)	10 004 354,77		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	2 978 556,40		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	10 066 880,12		
	<u>81 481 070,09</u>		<u>81 481 070,09</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 51,49 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 690 839,11
Includes Ekr. 1 690 839,11 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

Kuukiri „KONJUNKTUUR“

on määratud Konjunktuuriinstituudi uurimistööde ja väliskaastöö igakuiseks avaldamiseks Konjunktuurindekseis tuuakse arvuline ülevaade kõigi tähtsamate majanduselunähtuste kohta originaalsel ja piltlikul kujul.

Eesti majanduse ülevaates püütakse anda meie majanduse lu nähtuste igakülgne objektiivne hinnang. Selle koostamisest võtavad osa ka sektiioonide nõukogud.

Välismaa majandusest antakse samuti süsteemilisi ülevaateid, käsitledes välisriikides ilmiskstulevaid suundi.

Nende üldiste ülevaadete kõrval omistatakse üksikasjalist tähelepanu pikemate käsitluste näol tähtsamale üksikaladele (põllumajandus, tööstus, kaubandus, transport, tarbimine, töö- ja palga olud).

Riigimajanduse osas võetakse üksikasjalisele käsitlusele meie riigimajandus ta koguulatuse, samuti tuuakse ka ülevaateid tähtsamate riikide riigimajanduse seisukorrast.

Balti riikide kohta toodavad ülevaated toimuvad nende riikide tegelaste kaasabil ja tohiksid kujuneda meile huvitavaiks.

Eriuurimustena ilmub rida Instituudi poolt teostatud pikemaid töid.

Maailmamajanduse probleeme osas jälgitakse maailmas sündivat murrangut ja majandusstruktuuri muutusi üksikuis riiges.

Ühiskondlike probleeme on osa, kuhu kuuluvad uurimused, mis majanduse lu kõrval haaravad ka ühiskondlikku elu.

Majandusteooria osa käsitleb tähelepanavamaid voole kaasaegses majandusteoorias.

Konjunktuuri teooria arenemisest ja konjunktuurasutiste tööst tuuakse järjekindlalt ülevaateid.

Kuukiri „KONJUNKTUUR“ ilmub iga kuu algul vihikudena 64—80 lk.

Tellimishind Kr. 8.— aastas, poolaastas Kr. 5.—

Ühes nädalikirja „MAJANDUSTEADETEGA“ „12.— aastas, poolaastas Kr. 7.—

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU. Leedu majandus 1935. a. — *Economic Conditions in Lithuania in 1935.*

Enne kui asuda põllumajanduse seisukorra hindamisele, tuleb käsitada põllumajanduse arenemist külvipindade, viljasaakide ja loomade arvu suhtes.

Üksikute külvide pindalad 1935. a. võrreldes eelmiste aastatega olid järgmised (1 000 ha.):

	1935. a.	1934. a.
rukis	512,7	495,5
nisu	216,9	208,0
oder	205,6	203,6
kaer ja segavili	447,7	427,3
vikid, herned, peluskid	75,5	101,5
kartul	176,2	182,8
naerid	61,1	54,1
lina	78,6	60,7
ristikhein ja teised heinad	412,9	387,9
muud külvid	93,7	77,6
Kokku külvid	2 285,9	2 200,0
Kesa	374,1	437,4
Kokku küntud pind	2 660,0	2 637,4

Küntav pindala suurenes seega alatasa — peamiselt maakuivendustööde tõttu. 1925.—1930. a. (incl.) kuivendati põllutööministeeriumi andmeil 130 000 ha maad, 1931. a.—35. a. — 200 000 ha., kuid osa kuivendatud pindalast langeb heinamaile.

Viljasaakide tõus ha'lt ei ole näidanud viimaseil aastail erilist tõusu. Nii oli keskmine saak ha'lt (tsentneris):

	1935	1934	1930	1925
rukis	25,0	27,0	26,5	24,6
nisu	26,5	30,0	31,5	27,9
oder	24,4	25,0	22,1	23,9
kaer	23,4	23,0	22,5	16,5
kartul	202	274	231	194
söödanaerid	386	478	347	—
linaseemned	9,6	8,4	9,4	10,5
linakiud	8,1	7,2	7,0	10,2
ristikhein	70,4	56,0	37,4	36,6
põldhein	38,4	27,4	43,2	34,2

Viljasaagid olenevad suurelt osalt ilmastikutingimustest, kuid suurt arengut nad ei näita.

Viljasaak (1000 tn):

	1935	1934	1930	1925
rukis	640,7	663,8	667,8	663,4
nisu	274,7	235,1	245,9	143,8
oder	251,6	253,9	202,0	245,0

	1935	1934	1930	1925
kaer	399,5	379,8	417,0	302,6
kartul	1 773,8	2 493,1	1 759,5	1 581,1
söödanaerid	1 179,7	1 291,4	661,6	—
linaseemned	37,8	25,8	38,8	39,9
linakiud	31,9	21,7	28,9	33,7
ristikhein	1 173,1	1 046,6	1 391,4	—

Loomade arv ja koostis (1000):

	1935 a.	1935 a.	1930 a.	1925 a.
	dets.	juunis	dets.	juunis
Hobused	558,0	545,0	561,7	497,0
sellest:				
varsad	39,8	37,2	46,3	38,6
Sarvloomad	1 168,2	1 131,5	1 033,8	1 339,0
sellest:				
lehmad	750,7	755,8	654,0	981,8
vasikad	197,0	160,7	216,9	183,5
Sead	1 215,0	1 222,8	1 207,2	1 488,0
Lambad	627,8	1 220,0	603,6	1 455,0
Kanad	3 823,5	2 087,4	3 259,9	—
Haned	286,0	946,5	211,9	—

Hobuste arv ei tõuse, sest nende kasvatust arendamiseks otstarbeks muutub järjest mitte-tasuvamaks. Sarvloomade arvu suurenemine toetub lehmade arvule, kelle arv tõusis 1930. a. 100 000 võrra. Ühenduses raskustega välisurgudel soovitati põllumeestele vähendada sigade arvu, kuid see ei andnud tagajärki, vaid võrreldes 1930. a. on sigade arv isegi tõusnud.

Teravilja praeguse saagi juures jääb Leedul igal aastal ekspordiks ca 100 000 tn vilja, mille realiseerimisel välisurgudel on raskusi, ning eksport on võimalik ainult juurde-maksude tõttu riigikassast. 1935. a. viljasaagist eksporditi rukiist 822 200 tsentn. (à 50 kg.), nisu — 762 255 tsentn., otri — 160 456 tsentn. ja kaeru — 238 908 tsentn., kokku 1 983 819 tsentn., kusjuures riigikassast maksti juurde 9,3 milj. litti. Ka sigade alal on praegu umbes ½ milj. ülejääki, sest 1935. a. oli võimalik mahutada välisurgudele ainult 328 650 siga (kokku elusseed ja peekon). Sellest läks Inglise peekonina 160 000 tk., NSVL-u, peamiselt elusalt, 117 488 tk. ning ülejäänud osa mahutati Prantsusse, Austriasse, Tšehhoslovakkiasse, Belgiasse ja Hollandisse. Kuna üldse osteti

1935. a. põllumeestelt kokku umbes 450 000 siga, jäi siseturule umbes 120 000 siga. Sigade ekspordile tulevat valitsusel maksta juurde umbes 3 milj. litti. Leedul arvatakse olevat suuri eeldusi oma põllumajandustoodangu töstmiseks, kui turustamine muutuks kergemaks.

Leedu noor ja vähearenenud tööstus, olles kaitstud kaitsetollidega välismaise võistluse vastu, ei tunne kriisi mõju kuigi palju. Tööstuse arenamist näitavad järgnevad arvud (ettevõtted, kus 5 ja rohkem inimest):

	Ettevõtete arv	Palgatud tööliste arv	Teenijate arv	Tööliste tööpäevade arv	Tööliste väljamakstud palk (1 000 liti.)
1935	1196	23 344	2 821	584 958	3 010,6
1934	1118	22 282	2 688	527 244	2 927,0
1933	1108	20 660	2 552	473 710	2 918,0
1932	1105	19 748	2 538	473 621	2 991,0
1931	1049	21 053	2 318	504 979	3 636,0
1930	1051	19 334	1 995		3 232,0

Nimetatud tööstusettevõtete hulgas on kõige rohkem: toitainete — 343 ettevõtet, puutööstusi — 192, kanderiide ja jalanõude — 148 ettevõtet. Palgatud tööliste arv tõusis 1935. a. ligi 5% võrra. Väljamakstud palgsumma võrreldes 1934. a. tõusis 3%, võrreldes aga 1931. a. langes 17%.

Üksikute tööstusharude järgi oli töölisi:

	1935	1934	1933	1932
Turbatööstuses	417	515	482	512
Mulla- ja kivitööstuses	1 539	1 749	1 544	1 928
Metalli- ja masinat.	1 711	1 614	1 597	1 675
Keamatööstuses	940	1 355	901	697
Naha- ja karusnahatööstuses	749	760	733	614
Tekstiilitööstuses	4 679	3 442	2 974	2 517
Puutööstuses	4 238	4 394	4 276	3 783
Paberi- ja poligr. tööstuses	2 195	2 141	2 032	1 924
Toitainetööstuses	4 284	3 811	3 772	3 735
Kanderiide ja jalanõude tööst.	1 952	1 879	1 807	1 723
Elektrijaamad	512	486	448	465
Hügieeni alal	128	136	184	170

Kokku: 23 344 22 282 20 660 19 743

Tunduvalt suurenesid 1935. a. tekstiilitööstus ja toitainete tööstus ühenduses uute vabrikute asutamisega. Kuna Leedu tööstus

valmistab peamiselt siseturu tarbeks, sõltub tema areng suurel määral põllumajanduse seisundist ja põllumehe ostujõust.

Leedust veeti välja 1935. a. kaupu 152 268,5 milj. liti eest (1934. a. 147 245,3 milj. lit.), sisse — 128 579,0 milj. liti eest (1934. a. — 138 690,1 milj. lit.), seega ületas eksport impordi 24 milj. litiga, kusjuures sisseveedu piirati litsentsidega ja 1. X 1935. a. kehtima pandud valuutakitsendusega.

Leedu väljaveos on tähtsamaks kaupadeks või ja sead. Võid eksporditi 12 154,5 tn 24,4 milj. liti väärtuses; sigu veeti välja (elusalt ja tapetult) 328 650 tk. 23,7 milj. liti väärtuses. Edasi järgnevad viili — 19,9 milj. lit., linasaadused — 18,3 milj. lit., mets — 12,4 milj. lit., tselluloos — 10,4 milj. lit. Üldse saadi põllumajandussaaduste eest 1935. a. 20 milj. litti enam kui 1934. a.

Litsentsidega piiritakse kaubavahetust välismaa riikidega tasakaalustada. Aktiivne kaubavahetus on Leedul Ingliseaga (aktiivsus 21,5 milj. litti), Belgiaga — (6,9 mil. lit.) Prantsusega — (2,7 milj. lit.), Taaniga — (2,3 milj. lit.), Lätiga — (2,0 milj. lit.), Hollandi, Hispaania, Rootsi, Palestiina ja Eestiga — (83 900 litti).

Sisekaubanduse kohta puuduvad Leedu statistikas andmed. Võib ainult tähendada, et viimaseil aastail on suurenenud riiklikud ja poolriiklikud ettevõtted — Lietukis, Pienocentras, Maistas, Parama, Spaudos Fondas — hävinenud väikeärisid ja eraettevõtteid.

Rahaministeeriumi andmeil viidi riigi 1935. a. eelarve tasakaalu 279,8 milj. litile, kusjuures puudujääk 19,5 milj. litti kaeti riigikassa reservfondist. Tunduvalt vähenevad tulud tollidest, aktsiisist, metsakaubandusest jne. Samal ajal tuli põllumajanduse toetust ettenähtud 10 milj. liti tõi 22 milj. liti, mis kulutati juurdemaksudeks põllumajandussaaduste ekspordile. Suuri summasid nõudis ka riigikaitse.

INGLISE.

Hulli sadam Eesti väliskaubanduses.

Importance of Hull Harbour in Estonian Foreign Trade.

Möödunud aastal Hull'i saabunud eesti kaupade kogus näitab kiiret ja suurt tõusu võrreldes kahe eelmise aastaga.

Võid saabus 1935. aasta läbi, kusjuures suuremaks sisseveokuuks osutus juuli ja madalamaks — kolm esimest kuud aastast. Sis-

seveetud võikogus tõusis 1935. a. 4 147 tn-le 2 294 tn vastu 1934. a. ja 354 tn vastu 1933. a.

Mune saabus aprillist oktoobrini, kusjuures suuremaks sisseveokkuuks oli samuti juuli 26 700 s. sada. Sisseveetud munakogus tõusis 1935. a. 692 tn-le 310 tn vastu 1934. a. ja 19 tn vastu 1933. a.

Peekonit ja sealihha saabus korrapäraselt augustis ja septembris, kusjuures sisseveetud peekonikogus tõusis 767 cwt ja sealihha 128 cwt.

Kaupade kvaliteedi ning pakendi kohta ei ole kaebusi, kuid importijate arvates on veelgi võimalusi nii võitunnide kui ka munakastide pakendite parandamiseks viimaste tugevuse mõttes ja munade puhtusel. Nõudmine eesti munade järele on hea ja iseäranis raskemakaaluliste ja rikka munakollasega munade järele.

Eestist imporditud metsasaadused näitasid langust. Teisalt, propside ja kastilaudade import kahekordistus võrreldes 1934. a. Vineeri sissevedu näitas samuti tõusu, kuid 1935. a. import on kaugelt väiksem 1932. a. impordist 673 069 k. j. 1932. a. võrreldes 5 821 k. j. 1935. a. Paberi sissevedu langes 35 tn-le 1935. a. 134 tn vastu 1934. a. Tikkude sissevedu puudus täielikult. Uute artiklitena sisseveetud kaupade nimekirjas esinevad tahvelklaas ja klaaskaup.

Korrapärase laevatihenduse loomine Tallinna ja Hulli vahel suurendas kahtlemata mõjuvalt Hulli saabunud eesti kaupade kogust, pealegi osutub Hulli sadam sobivamaks

Briti idaranna sadamaks kaupade sisseveole ja kättesaadavamaks kauguseks eesti kaupade turustamiskeskusile Midland, Lancashire, Yorkshire ja Põhja-Inglise tööstusrajoonides.

Eesti kaupade import Hulli.

Import of Estonian Merchandise to Hull.

	1933	1934	1935
või, tn	354	2 294	4 147
munad, tn	19	310	692
peekon, cwt.	—	—	767
liha, cwt.	—	—	128
kartulid, tn	—	—	85
jõhvikad, tn	48	22	33
saetud mets, std.	12 261	24 156	12 587
propsid, std.	1 066	981	2 058
kastilaudad, £	1 879	6 842	13 049
tõttletud puu, £	—	—	57
vineer, k. j.	—	143	5 821
puumass, tn	—	152	125
paber, tn	47	134	85
klaas, tahvlites, r. j.	—	—	144 974
klaaskaup, cwt.	—	—	1 101

Tähtsamaks eksportkaubaks osutus kivisüsi, mida veeti Hulli konsulaarpiirkonna sadamaist Eestisse 1935. a. kokku 26 252 tn. Sellest eksporditi otse Hulli sadamast 11 607 tn 13 350 tn vastu 1934. a. ja 11 526 tn vastu 1933. a.

Koksi väljavedu vähenes 1935. a. 20 tn-le 71 tn vastu 1934. a. ja 57 tn vastu 1933. a.

Segakauba väljavedu Hulli sadama kaudu tõusis 345 tn-le 276 tn vastu 1934. a. ja 90 tn vastu 1933. a. Segakaup koosnes peamiselt tööstusvalmisaadustest, nagu tekstiilsaadused, masinad, masinaosad, õlid, värvid jne. ning lambaviili.

ITAALIA.

Majandusküsimuste valgustamine Itaalia, Austria ja Ungari konverentsil Roomas.

Economic Questions Discussed on Italian—Hungarian—Austrian Conference.

Kui kahe aasta eest Itaalia, Ungari ja Austria sõlmisid Roomas kokkulepped, sisaldasid need eeskirju ka majandusliku koostöö asjus, taotledes majandusliku läbiläikuga elustamist nende vahel vastastikuse eelistuskäitluse alusel. Need riigid olid ka arvamusel, et Doonau riikide majanduslik korraldus peab toetuma nende kolme riigi vahelisele koostööle.

Ungari seisukohalt oli Rooma kokkulepete peamine tähtsus selles, et ta kindlus-

tas kahe aasta kestel ungari nisule väljaveovõimalusi. Nisuhinnad, mis määrati kindlaks juba ette, olid kõrgemad maailmaturuhindadest. Rooma kokkulepped andsid Ungari põllumajanduse reorganiseerimisele kindla aluse, sest hindade kindlustamine kõrvaldas ungari nisult maailmaturu hinnakõikumisis sisalduva hädakoju. Ungari nisu hind kujunes soodsaks ja selle tagajärjel ilmnis ka teiste põllumajandussaaduste juures tendents hindade tõusu poole.

Käesoleval aastal tekkis aga Ungaril raskusi nii Austria kui ka Itaaliaga põllumajandussaaduste paigutamiseks sinna. Selle põhjuseks oli konjunktuurimuutus maailmaturul. Kui sõlmiti Rooma kokkulepped, olid hinnad maailmaturul väga madalad ning ei võinud katta ungari nisu tootmiskulusidki ning tendents näitas langust. Praegu on aga maailmaturu meeleolu hoopis kindlam ja hinnad on eriti pärast sūgisei sūndmusei paranenud tunduvalt. Tagavarad on asjatundjate arvates kahanenud normaalsele tasapinnale. Nūtid on tekkinud olukord, et maailmaturuhinnad on palju kõrgemad Rooma kokkuleppes kindlaksmääratud hindade-

dest. Need raskused, mis tekkisid nūtid Ungaril oma põllumajandussaaduste paigutamisel Rooma kokkuleppeosalisises riigesse, on seepärast ka arusaadavad. Need raskused tulevad kuuldavasti arutusele eelseisval Itaalia, Austria ja Ungari vahelisel konverentsil Roomas. Kuna põllumajandussaaduste hindade küsimusest tekkinud raskusi on lahendada kaunis raske, osutub Ungaril nūhtavasti mōōdapääsmatuks tōōsta Roomas ūles tōōstussaaduste liiklemise küsimust, et katta kaotusi põllumajandussaaduste alal soodustusiga tōōstussaaduste vāljaveo kiisimusi.

SOOME.

Metsakaubanduses tarvitavaist mōōtudest.

Measures used in Timber Trade.

1934. a. novembris asutatud Valitsuse erikomitee, kelle ūlesandeks oli uurida küsimusi ūhenduses metsakaubanduse korraldamisega ja selles tarvitataivate mōōtude ūhtlustamisega, lõpetas neil pāēvil oma tōō ja esitas vastavad ettepanekud Valitsusele. Ettepanekute järgi määratakse seadusega kindlaks: kes vōib toimetada metsade mōōtmisi ja kes lahendab tūiliküsimused metsade mōōtmise alal kuna mōōtlikused metsakaubanduses,

mōōtmisviisiid ja mōōtmise abinōud määratakse kindlaks Valitsuse määрусega. Mōōtjaks on nāhitud seaduse kavas ette selleks vānnutatud isikud, kes omanud tarvilise oskuse niisuguste tōōde sooritamiseks ja seda tōendanud vastava komisjoni ees, mis olemas igas piirkonnas. See komisjon oleks ka tūiliküsimuste lahendajaks. Tähtajaks, millal seadus astuks jõusse, on esialgu nāhitud ette 1. 7. 1937.

Soome osavōtt Pariisi maailmanāitusest. — *Finland's Participation of Paris World Fair.*

Riiklik nāituse komitee, kelle ūlesandeks on korraldada Soome osavōttu vālisnāitustest, koostas neil pāēvil kulude eelarve Soo-

me osakonna korraldamiseks Pariisi nāitusel. Komitee palub selleks nāha ette riiklikku toetust 4 milj. Smk.

Valitsuse esindaja määramine kahte vāljaveoorganisatsiooni.

Nomination of Government Representative into two Export Organisations.

Valitsuse surveel muutsid kaks vāljaveoorganisatsiooni, milledest ūks on pōdrasamb-la ja teine sipelgamunade vāljaveo ūhing, oma pōhikirja ses mōōttes, et nende organisatsioonide juhatuses esimeheks on Pōllutōōministeeriumi poolt määratud isik. Uue korralduse eesmärgiks on arusaamatuste kõrvaldamine nimetatud ūhingute tegevuses era-

pooletu isiku määramisega. Senini oli palju kaebusi, et juhtivad isikud ei talita kullalt õiglaselt ega lase ūhingute tegevusest vōtta osa kōiki vāljaveost huvitatud isikuid. Tūlide ja arusaamatuste arvele tuleb panna ka seda, et nimetatud vālkeartiklite vāljavedu vāhenes viimasel ajal.